

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 283/2013-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľ'a a advokáta JUDr. B. F., vedené pod sp. zn. Rvp 14058/2012 a sp. zn. Rvp 14059/2012, ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Er 838/2009 a sp. zn. 1 Er 952/2008 a jeho uzneseniami z 10. novembra 2011 a z 29. novembra 2011, ako aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaniach vedených pod sp. zn. 20 CoE 97/2012 a sp. zn. 20 CoE 61/2012 a jeho uzneseniami z 10. septembra 2012 a z 1. augusta 2012, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 14058/2012 a sp. zn. Rvp 14059/2012 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 14058/2012.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 27. novembra 2012 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľ'a a advokáta JUDr. B. F., ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Er 838/2009 a sp. zn. 1 Er 952/2008 a jeho uzneseniami z 10. novembra 2011 a z 29. novembra 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenia okresného súdu“), ako aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 20 CoE 97/2012 a sp. zn. 20 CoE 61/2012 a jeho uzneseniami z 10. septembra 2012 a z 1. augusta 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenia krajského súdu“).

Sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. V rámci zmluvných vzťahov založených zmluvami o úvere pristúpila po dohode s dlžníkmi k spísaniu notárskych zápisníc, ktoré obsahovali právny záväzok dlžníkov a v ktorých bola označená oprávnená osoba

(sťažovateľka, pozn.) a povinné osoby, právny dôvod, predmet a čas plnenia, ako aj súhlas povinných osôb s vykonateľnosťou, resp. pristúpila po dohode s dlžníkmi k uzatvoreniu rozhodcovskej doložky alebo rozhodcovskej zmluvy, ktorá založila právomoc Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného S., a. s., B. (ďalej len „Stály rozhodcovský súd“), rozhodovať o právnom postavení zmluvných strán pri vzniku sporu. Vzhľadom na omeškanie dlžníkov a návrhy sťažovateľky, aby Stály rozhodcovský súd autoritatívne deklaroval právo sťažovateľky na úhradu peňažných pohľadávok a uložil dlžníkom povinnosť platiť, bola dlžníkom na základe rozsudkov Stáleho rozhodcovského súdu uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľke pohľadávky spoločne s príslušenstvom.

Z dôvodu nesplnenia povinností zo strany dlžníkov bola sťažovateľka nútená domáhať sa splatenia pohľadávok aj s príslušenstvom prostredníctvom exekúcií na podklade exekučných titulov (notárskych zápisníc, rozhodcovských doložiek, pozn.). Okresný súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcií, avšak v priebehu ich vykonávania následne ex offo exekúcie uzneseniami sp. zn. 4 Er 838/2009 z 10. novembra 2011 a sp. zn. 1 Er 952/2008 z 29. novembra 2011 vyhlásil za neprípustné a zastavil. Na základe odvolaní sťažovateľky boli napadnuté uznesenia okresného súdu potvrdené uzneseniami krajského súdu sp. zn. 20 CoE 97/2012 z 10. septembra 2012 a sp. zn. 20 CoE 61/2012 z 1. augusta 2012.

Sťažovateľka v sťažnostiach formuluje výhrady voči právnym záverom vyplývajúcim z napadnutých uznesení okresného súdu a krajského súdu, ktoré považuje za nesprávne z hľadiska právneho posúdenia relevantných hmotnoprávných ustanovení príslušných právnych predpisov vzťahujúcich sa na predmetné právne veci, a zároveň podáva vlastnú interpretáciu príslušných právnych predpisov aplikovateľných na právne veci, ktoré tvorili právny základ napadnutých konaní. Za relevantné pochybenie v postupe okresného súdu a krajského súdu sťažovateľka považuje predovšetkým skutočnosť, že o zastavení uvedených exekučných konaní bolo rozhodnuté bez toho, aby bolo predtým prerušené konanie, resp. rozhodnuté o návrhu sťažovateľky na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) z dôvodu potreby podania žiadosti Súdnemu dvoru Európskej únie na rozhodnutie o predbežnej otázke podľa

čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Sťažovateľka tiež tvrdí, že v jej veciach konajúce sudy nesprávne aplikovali ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

Vo vzťahu k namietanému postupu krajského súdu v napadnutých konaniach sťažovateľka osobitne zdôrazňuje, že k namietanému porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru malo dôjsť tým, že krajský súd nenariadil pojednávanie, „*aj keď k tomu bol podľa zákona povinný... a... neprihliadol k odvolacím dôvodom, ktoré uviedol sťažovateľ vo svojom odvolaní... prakticky prevzal závery a nadväznú argumentáciu súdu prvého stupňa, pričom však z obsahu tohto uznesenia nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by poukazovali na to, že došlo týmto súdom k reálnemu preskúmaniu rozhodujúcich otázok... svoj postoj však odvolací súd žiadnym legitímnym spôsobom neodôvodnil*“.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnostiach navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezmi, v ktorých vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutých konaniach a napadnutými uzneseniami, ako aj porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v napadnutých konaniach a jeho napadnutými uzneseniami, napadnuté uznesenia okresného súdu a napadnuté uznesenia krajského súdu zruší a vec vráti na ďalšie konanie a zároveň jej prizná primerané finančné zadost'učinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 14058/2012 a sp. zn. Rvp 14059/2012 a z ich obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky, okresného súdu a krajského súdu, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, aplikujúc označené právne normy, tak, že predmetné sťažnosti spojil na spoločné konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia).

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a k porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru napadnutým postupom a napadnutými uzneseniami okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka sťažnosťami napáda postup okresného súdu v napadnutých konaniach a napadnuté uznesenia okresného súdu vydané v týchto konaniach, ktorými okresný súd exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil, resp. zastavil.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti namietanému postupu a napadnutým uzneseniam okresného súdu odvolania, o ktorých bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaniach sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažností odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým postupom a napadnutým uznesením krajského súdu

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že proti namietaným uzneseniam krajského súdu podala sťažovateľka 24. októbra 2012 dovolania, o ktorých do dňa predbežného prerokovania sťažností Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd ešte nerozhodol.

Pri posudzovaní tejto časti sťažností ústavný súd taktiež vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorej uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

V daných prípadoch sťažovateľka subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd akceptovala tým, že podala vo svojich veciach dovolania (24. októbra 2012) ešte predtým, ako podala sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných

predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu sťažovateľka podaním dovolaní, ako aj podaním sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorila stav, keď by o jej veciach mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veciach sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažností ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010).

V rozhodovacej činnosti ústavného súdu sa ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľka v prípade podania dovolaní podala zároveň aj sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že jej dovolania nie sú prípustné, nemožno sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúce proti rozhodnutiam, ktoré predchádzali rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre ich oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky v tejto časti uplatnením zásady ratio temporis odmietol ako neprípustné podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nich uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2013